

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 202. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 3-го вересня 1941. No. 202. Jersey City, N. J., Wednesday, September 3, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ЗАКЛИКАЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ НАРІД ДО ЗНИЩЕННЯ ГІТЛЕРА

ГАРІД ПАРК (Н. Я.). — Знаючи другу річницю вибуху світової війни, президент Рузвельт виголосив боеву промову, в якій прирік, що Америка буде працювати на всіх фронтах, щоб знищити Гітлера та його „сиди божевільного насилля“. Він закликав американський народ до посиленої праці в напрямі знищення гітлеризму; він перестеріг, що ані церква ані робітництво не матимуть спокою, якщо цілий світ опиниться під пануванням гітлерівської Німеччини. Торговля, наука, бізнес і найелементарніші права людини будуть забрані, якщо світ уляже Німеччині, говорив президент.

Підчеркуючи значення національної єдності та співпраці, президент Рузвельт гостро виступив проти тих угодівців, які переконують його, що з Гітлером можна прийти до якогось порозуміння; він сказав, що ці угодовці хочуть зробити з нього „модерного Бенедикта Арнольда“.

Проти надмірної самовпевненості.

Стверджуючи, що оборона свободи американських громадян має стояти на першому місці, президент Рузвельт перестеріг проти надмірної самовпевненості щодо перемоги над Гітлером. Він говорив, що всякі сподівання, начеб то Німеччина ось вже знаходиться на краю руїни, безпідставні; бо противник є дуже сильний, говорив президент Рузвельт. Треба тільки використати це, що він тепер зайнятий на сході й посилити всі свої зусилля проти нього.

ВІДГОМІН ПРОМОВИ РУЗВЕЛТА

ВАШИНГТОН. — Боева промова президента Рузвельта та його пересторога американського народу перед небезпекою Гітлера, відбилися широким відгомном по цілій Америці. Більшість конгресових лідерів в цілості піддержали його промову. Представники чужих держав у Вашингтоні висловили думку, що промова президента не вказує на це, що Америка збирається увійти тепер у війну.

З ізоляційних лідерів сенатор Най сказав, що президент Рузвельт далі намагається застрашити американський народ, а сенатор Гвілер, виступаючи з промовою в Шікаго, закликав робітників, щоб боролися проти намагання втягнути Америку у війну, бо у війні вони втрачатимуть всі права, котрі досі здобули.

РОБІТНИЧІ ЛІДЕРИ ЗАКЛИКАЮТЬ РОБІТНИКІВ ДО СОЛІДАРНОСТІ

НЬО-ЙОРК. — Знаючи „Дня Праці“ виступили з відповідними промовами Сідней Гілман, один з директорів ОПМ; В. Грін, президент Американської Федерації Праці; й Дж. Карей, секретар Комітету Промислової Організації. Всі вони закликали робітників до посиленої праці в користь правої оборони та до покінання тих сил, що загрожують вільному робітництву Америки.

ПРЕЗИДЕНТ МЕКСИКА ЗА ОБОРОНОЮ ЗАХІДНОЇ ПІВКУЛІ

МЕКСИКО СІТІ. — Отвараючи мексиканський конгрес, Алія Камачо, президент Мексика, заявив, що для зміцнення солідарності між Мексикою й Злученими Державами Америки ведуться успішно переговори, котрі рівнож спричиняться до скріплення оборони західної півкулі перед еventуальною загрозою ззовні.

Камачо рівнож сказав, що мексиканський уряд буде справедливо трактувати заграничний капітал без шкоди однак для домашнього робітництва.

ПОСВЯЧЕННЯ УГОЛЬНОГО КАМІНЯ ПІД УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕДЖ

СТЕМФОРД (КОНН.). — В неділю 31. серпня ц. р. відбулося посвячення угольного каміня під новий будинок українського каледжа. У святи взяли участь еп. К. Богачевський, еп. І. Бучко, о. канц. Ф. Тарнавський і інші. Плани нового будинку були виконані інж. К. Ю. Ястремським. Ректором каледжу є о. П. Процько.

МОСКОВСЬКА МІСІЯ ЛЕТИТЬ ДО АМЕРИКИ

НОМ (Аляска). — Тут задержалися два великі московські літаки, котрі везуть 47 пасажирів в напрямі до Вашингтону.

Ця партія большевиків, яку провадить М. Громов, відомий советський летун, що в 1937. р. прилетів через північний бігун до Америки, їде на якусь таємну місію до Вашингтону. Большевицька амбасада в столиці, як теж американські відповідні чинники не подають нічого про завдання цієї советської місії.

КОМУНІСТИ В КПО ПРОТИ ЛУИСА

НЬО-ЙОРК. — Орган комуністичної партії Америки „Дейлі Воркер“ почав гострі атаки проти колишнього провідника КПО Джана Луиса за його проти-інтервенційне наставлення. Рівночасно з рядів КПО доходить відомості, що комуністи, члени організації, ведуть організовану кампанію проти Луиса, й що правдоподібно на найближчій конвенції КПО, що відбудеться цієї осені в Дітройті, приїде до отвертої боротьби між Луисом і комуністами.

ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР НА ПОСЛУГАХ НІМЕЦЬКОЇ ПОЛІТИКИ?

„Нью-Йорк Геральд Трибюн“ подає сенсаційні відомості, начебто Генрі-Гей, французький амбасадор у Вашингтоні, провадив закулісову роботу в користь німців. Цю роботу мав би він провадити при допомозі полк. Бертрана, сот. Бруссе, а головню графа Рене де Шамбре-на, (граф де Шамбре є потомком славного Ляфаета, й є почесним американським громадянином) та його жінки Жозе, котра є дочкою Пера Ляваля, раненого в недавньому атентаті у Версею.

Ці сенсаційні відомості основує вище згадана газета на листах, писаних тими людьми до здогадливого їх агента Жана Музи, котрий мав бути кельнером в Нью-Йорку. Відколи американський уряд видалив німецьких консулів та рйжних агентів, французька амбасада, пишучи „Трибюн“, мала перебрати багато німецьких функцій на свою руку. Останньо, згадана газета закидає, французькі агенти намагалися дістати модель виробу гармати марки „Брен“, як рівнож англійські пляни проти німецької інвазії.

ГІТЛЕР ВІДБИРАЄ УКРАЇНСЬКЕ ПОКУТТЯ ВІД МАДЯРІВ—КАЖУТЬ ПОЛЯКИ

Польська ньюйорська газета „Новий Світ“ з 2. вересня 1941. року подає наступне: „Покуття, а беручи точніше, частина станиславського воевідства з головним містом Коломиєю, стало спеціальним питанням. Як відомо, мадярські війська воюють по стороні німців, їх однак є мало, й вони мають скорше пропагандивне, як мілітарне значіння. 4. липня мадяри забрали Коломию і Станиславів, а 5. липня досягнули Дністер. Одна група посунулася далі, переходячи поступово Золоту Липу, Коропець і Серет і дійшла до Збруча, де обняла 70-кілометровий в'їзник між Гусятином і Хотиним. Окупаційні війська заховають на Покутті спокійно та не допускають жадних випадків.“

„Де положення, здається, улягло зміни. Початкове рішення включити воевідства львівське, тернопільське і станиславське не відносилось до Покуття, котре то німці віддали були мадярам. Однак, останні відомості з Стокгольму твердять, начеб то Гітлер змінив своє рішення щодо Покуття, бо, за тими донесеннями, і територія, окупована мадярами, була влучена до Генерал-Губернаторства, щейто пішла під безпосередню адміністрацію німців“.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА ВЕДУТЬ ПРОТИОФЕНЗИВУ

З советських звідомлень виходить, що їх війська, на відтинку Смоленськ-Гомель, розпочали сильну протиофензиву і відкинули на чотирнадцять миль-взад німецькі війська, завдавши їм сильні втрати. Також советські війська в південній частині України, над Дніпром, розпочали сильні наступи, а цілі здобуття становили на правім березі Дніпра. Позатим советські війська кріпко держаться на цілм фронті і ставлять такий опір, як ніколи дотепер, кажуть советські звідомлення.

НІМЦІ СТВЕРДЖУЮТЬ ПРОТИОФЕНЗИВУ

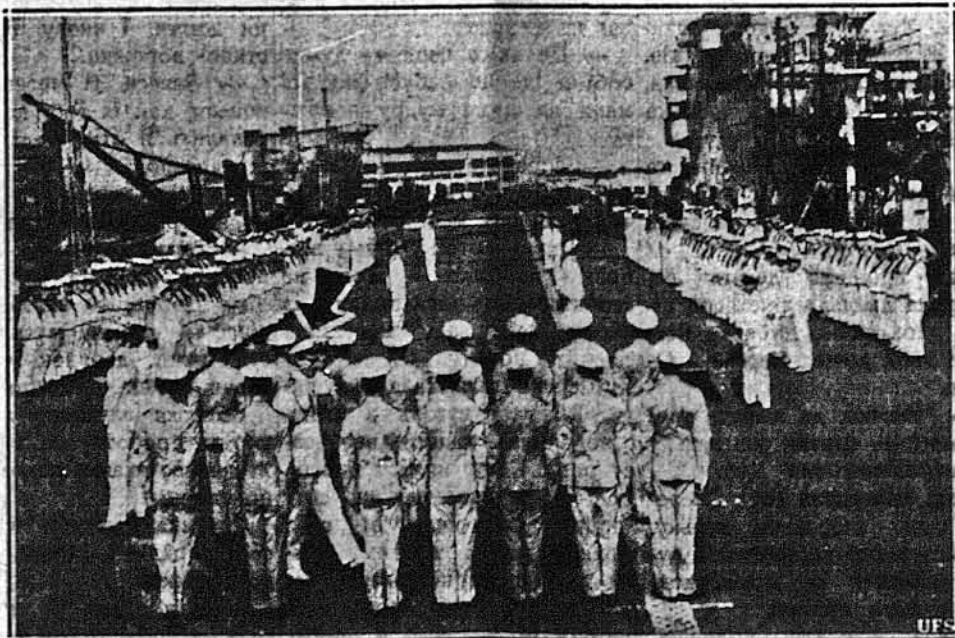
Німецькі звідомлення признають, що на кількох відтинках советські війська повели протиофензиву. Та водночас заперечують, начеб та офензива принесла для советських військ жакнебудь користі. Навпаки, кажуть німецькі звідомлення, та протиофензива приносить советським військам величезні втрати. Німці далі кажуть, що вони здобули естонський порт Талін. Позатим на фронті нема великих змін.

ЛЕТУНСЬКІ НАІЗДИ

Англійське воєнне звідомлення говорить, що бронтійська повітряна фльота виконала цілий ряд більших наїздів на німецькі міста, зокрема на Кольон. Також цілий ряд наїздів на німецькі міста, положені на сході, в тім на Кейтсберг і на Данціг, виконала советська повітряна сила. Зновуж німці з великою силою, чого від довшого часу не бувало, виконали наїзд на англійські міста, зокрема на Гол, якому завдали значні шкоди. Бритійська повітряна сила бомбардувала італійські міста в Лібії.

СОВЕТСЬКІ І БРИТІЙСЬКІ ВІЙСЬКА В ІРАНІ СТРІЧАЮТЬСЯ

Советські і британські війська, які окуповують Іран, зустрілись в східній частині Ірану, правдоподібно в місті Казві. Привітавшись, вони назад відійшли на свої позиції. Ходять чутки, що Совети, занявши шість більших іранських міст, дали приказ своїм військам далі не посуватись. Серед іранської повітряної фльоти збунтувались деякі летуни і загрожили бомбардуванням власної столиці, коли уряд спинуватиме дальшу боротьбу. Іранські проти-летунські батерії мусяли обстрілювати власних летунів.

МАВНТБЕТЕН ОБНИМАЄ КОМАНДУ.—Лорд Луис Мавнтбетен, кузин британського короля, при нагоді перебрання команди робить перегляд залоги британського воєнного корабля „Ілустріос“, що його направляють у доках у Норфолку, Вержінія. (Нового команданта показує стрілка). Кажуть, що це вперше дозволено фотографам зняти світлини з подібної сцени на кораблі, при чому фотографові дозволено бути на покладі.

ЯПОНІЯ ПОГРОЖУЄ ВІЙНОЮ, КОЛИ ПЕРЕГОВОРИ НЕ ПОМОЖУТЬ

ТОКІО. — Полковник Гейто Мабучі, голова пресового бюра японської армії, виголосив через радіо промову, в якій загрозив Америці і Англії, що коли переговори, які саме відбуваються між Японією і Америкою, не вдадуться, то тоді Японія, уживе своєї збройної сили, щоб досягнути те, чого вона хоче. Мабучі перестерігав своїх земляків, що Британія і Америка, при допомозі інших країв, як Нідерландської Індії і Тайланду, старається економічно винорити Японію та виснажити її з конечних до провадження війни сирівців. Тому Японія не може допустити до того, щоб ті переговори тигнулись дуже довго, і вона мусить скоро рішити — в один бік, або в другий.

ВІДГОМІН ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА В АНГЛІЇ

ЛОНДОН. — Англіїці дуже пильно прислухувались до промови президента Рузвельта, виголошеної минулого понеділка, в День Праці. Та промова ділала приємно на них, головню в тих місцях, де президент каже, що Америка зуживе всіх сил, щоб локонати гітлеризм. Але всім за тим, англійці запитують себе, чому президент не переходить від слів до діл, та чому не уживе всіх сил, включаючи збройних? Проте англійці собі пояснюють, що щоб у тім напрямку скріпталізувалась американська публічна опінія, треба довшого часу. Вони далі сподіються, що як перший практичний крок, випливаючий з цієї промови, буде те, що Америка зачне своїми боевими кораблями конвоювати торговельні кораблі, йдучи до Британії.

ІТАЛІЙЦІ ТРОХА ТІШАТЬСЯ І ТРОХА ЛЮТЯТЬСЯ

РИМ. — Фашистська преса прийняла промову Рузвельта з змішаними почуваннями. Вона назвала тішиться, що в тій промові президент Рузвельт знов проминув згадку про ужиття збройних сил Америки. Це значить, що щонайменше через осінь і зиму Америка стоятиме осторожнй від стріЛЬНОї війни. А за той час щось в користь держав „осі“ станеться. З другого боку фашистська преса лютається на президента, що він нічого не згадав про „фашистську загрозу“, тільки говорив про „наїстичну загрозу“. Невже фашистська Італія не є загрозою для Америки, питають себе італійці?

БЕРЛІН. — Німецька преса ще не помістила своїх завваг відносно промови Рузвельта. Однак німці ту промову пильно студіюють, щоб опісля висказати свої завваги.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ БУДЕ ГОТОВА НЕ СКОРШЕ, ЯК ЗА ДВА МІСЯЦІ

ЛОНДОН. — В польських колах в Лондоні говорять, що польська армія не буде могла взяти участі в фронтовій боротьбі не скорше, як за два місяці. Бо перш усього треба польського воєнка відкормити, а також скріпити його морально. Перебуваючи довший час в советських в'язницях і концентраційних таборах, польський воєк фізично ослаблений, а також морально знаходиться в такім настрою, що не дуже хочеться йому боротись разом з советською армією. Вкінці треба польську армію якслід узброїти, а в Советів в теперішню пору зброї нема багато. Всі ці перешкоди треба побороти, а це забере щонайменше два місяці, коли не більше.

ФІНЛЯНДІЯ БУДЕ ДАЛІ БОРОТИСЬ

ГГЕЛІСІНКІ. — Шеф штабу фінської армії, ген. Еш, заявив, що Фінляндія буде далі боротись, доки ця війна не принесе їй сталих успіхів, та доки не буде влучена до Фінляндії вся її територія. Беручи під увагу це, що фінська армія вже майже відбила від Советів все, що Совети забрали їй минулого року, дехто припускає, що Фінляндія має на увазі також цілу Карелію. Заява генерала Еша опрокинула чутки, що Фінляндія, здобувши назад свої території, втрачені минулого року, шукатиме з Советами миру. Такі поголоски кружляли в Лондоні, а навіть в них говорилось, що посередником між Советами і Фінляндією буде американський амбасадор в Лондоні, Вайнент. Вайнент з свого боку, також опрокинув ті поголоски.

ТУРЕЧЧИНА ПОЧИНАЄ ТРЕМТІТИ

ІСТАМБУЛ. — Туреччина чимдалі починає почуватись ніяково. Бо війна ведеться тепер довкола неї. А крім того німці починають гуртувати чимраз більші сили в Болгарії, на турецькій границі. Дехто говорить, що німці, числячись з тим, що їм прийдеться зимувати над Дніпром, захочуть дістатись на Близький Схід, до Іраку та Ірану, через Туреччину. До Туреччини приїздить німецький міністер Клавдіус, який має за завдання довести до тісного економічного союзу між Німеччиною і Туреччиною. Та ще більше страху турки набирають від того, що німецький амбасадор до Туреччини, фон Папен, поїхав саме до квартири Гітлера. Турки припускають, що рось для них вариться.

НІМЦІ НЕЗАДОВОЛЕНІ З ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕТЕНА

ПАРІЖ. Німецький цензор в Парижі сконфіскував подовину промови маршала Петена, в якій він говорив, що хоче створити з бувших воєнних ветеранів сильну організацію і на ній оперти ділання держави. Німці, з того виходять, є проти створення такої організації. Знаючи передбачають, що між німцями і Петеном треба сподіватись дальшого тертя.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

БЕЗ ВОРОТТЯ

Промова президента Рузвельта з приводу американського Свята Праці перейде в історію як перша промова, в котрій президент краю зв'язує робітничу справу не лише з загальним станом бізнесу в краю, але й з цілою ситуацією в світі. Була це властива переважна заява щодо заграничної політики з боку найвищого урядника краю й як така буде розглянена по всіх краях. Для них найважливішою стороною промови буде признана та, котрої виразно не висказано, а котра виходить мимоходом з кожного її слова. Це відношення Америки до найважливішого факту світової ситуації, до світової війни.

До недавня ще, як звисно, американський уряд говорив про свою неутральність. Строга неутральність була ключем уряду й його провідною думкою. Від цього становища одначе американський уряд поволи, крок за кроком, відступив. Нині він уже навіть не вважає за потрібне претендувати, що він є неутральною стороною. Він давно вже заявив, по котрій стороні стоять його симпатії. Він давно вже сказав недвозначно, котрої сторони перемоги він собі бажає.

Промова президента Рузвельта в Свято Праці не робить у цьому становищі ніякого перелому, а лише стверджує ясніше, де стоїть американський уряд у цьому світовому конфлікті. Замітною справою є передовсім те, що президент держави, котра до війни ще не приступила, війни ще не виповідала, говорить про те, що американський уряд не думає миритися з Гітлерівським урядом. Президент виразно остерігає перед думкою, що Гітлера вже здержано, що він уже слабше, що він уже майже переможений. Він зовсім більшим натиском остерігає перед пропагандою угодівців, що кажуть, що Гітлера не можна перемогти, що з ним треба йти на угоду, щоб він не гнівався на Америку та кинув її якесь окошко з свого стола переможця. Це не є слова неутрального уряду. Проти замирення говорити може лише уряд, котрий вважає другий уряд своїм ворогом.

З того становища послідовною конвенцією є теж ті уступи президентові промови, в котрих президент закликає усіх американців, а передовсім робітників до здвоєнних заходів, що зміряють до повної воєнної перемоги над Гітлером. Президент говорить, що це повинна бути одна думка американського робітництва в даний мент, себто думка, що переважає всі інші думки. Ніяка жертва не повинна бути замала, коли вона йде до цієї цілі.

Президент Рузвельт звертає робітникам увагу, яким великим вартостям американського робітництва загрожує ця війна. На випадок перемоги Гітлера вони втратили би всі ті права, котрі вони як робітники собі добули. Президент покликається на факти знищення робітничих прав у тих краях, де запанували полки Гітлера. В устах іншого президента ця острого могла би викликати серед робітників сумнів. З уст Рузвельта вона мусить зробити враження щирої острого, бо американське робітництво знає добре заслуги Рузвельта для скріплення становища робітництва.

СМЕРЕКА ТА ЦАР ВУЖІВ ЖІЛВАНАС

(Литовська народна казка).

Колись, дуже давно, жило подружка. Мало дванадцять синів і три дочки. Наймолодша звалась Смерека. Її найбільше любили.

Раз ввечері у літі три сестри пішли до недалекого ставу купатися.

Коли скупалися та вийшли на беріг, побачили з жомом, що на беріжці Смереки лежить величезний вуж. Найстарша скоїлася з дрючком, хотіла його діднати, та вуж промовив людським голосом:

— Смереко, приобідай мене, що будеш моєю жінкою, тоді я заберусь відсіля добровільно.

Смерека залилася слюзями та ридючи сказала:

— Віддай мою одіжку та блага тебе остав мене в спокою.

Однак вуж не забирався, а щерз сказав:

— Дай слово, що будеш моєю жінкою, то я піду собі.

Перелякана дівчина приобі-

цяла йому вкінці, бо не знала, як звільнитися від грізного вужа.

Три дні опісля побачили ціле стадо вужів, що повзли до хатини Смеречиних батьків. Покрили весь тин, а кілька влізло у хату, де була родина молодого дівчини. Це були свати від царя Жильвінаса.

Переляканий батьки не хотіли віддати дочки. Колиж побачили стільки гадя, боялися ставати проти нього. З розпучкою в душі мусили згодитися.

Вужі враздвані кинули хату та забрали зі собою молодого. Батьки і рідня понаражалися з любов'ю дівчиною, плакали гірко. Вірили, що огидає гадя вдихнуть її.

Тимчасом Смерека прийшла з почотом над беріг моря. На стрічу їй вийшов юнак дуже гарний, привитав її як суджено та сказав, що він той, за якого вона обіцяла вийти.

Смерека здивувалася та зраділа, що її будучий чоловік зовсім не такий страшний,

Українська Справа в Швейцарській Пресі

Бернський дневник „Дер Бунд“ подав в своїм числі з 19. липня статтю затитуловану „Україна“ з підтитлом „Краї „люди“, що подає в дуже стилі формі відомості з обсягу української географії, історії, господарства, політичного життя і т. і.

Статистичні і хронологічні дані більш менш слушні, але поза тим статтю написано з москвофільського погляду, отже містить вона багато баламуцтва, яке українській справі може лише шкодити. Знаходимо наприклад такі „наукові перлини“: „Слово Україна значить прикордонний край, цим словом означували москвини і поляки їхні окраїни... Лише пізніше набуло це слово політичне значіння... Треба відріжжати властиву, советську Україну, і Україну в ширшій значінні, до якої належать польські, румунські і малярські області...“

Далі така географічно-політична перлина: „На мапах Великої України, які видали українські націоналісти, є крайнім західним пунктом Ужгород в Угорщині, східним — місто Луганськ в Донецьким вугільним районі, північним Новгород-Сіверський і південним Овідіополь...“ Як це „українські націоналісти“ так старанно об'їздили Україну з усіх боків, автор на жаль не пояснює.

Він знає досить докладно скільки збіжжя, вугля і залізної руди постачає Україна, але про її історію знає приблизно те, що „знають“ про неї москвофільські історики, „які заперечують право українців означувати себе самостійним народом“.

Автор пише також: „Росіяни і українці походять справді від славянського роду Антіа... Коли монголи розбили в XII. віці київську державу, перенесено центр „російської землі“ на північ, де він і використався. Тодіж почався й процес відокремлення, поміж північним та південним славянством. Південне населення дістається на кілька віків до польського ярма. Католицька польська шляхта але поводить з ним і визискує його. В XVII. віці гетьман Богдан Хмельницький зорганізував повстання проти Польщі, а одночасно звернувся до єдиновірного московського царя з проханням прилучити його Київську землю до Росії... Означення Київщини російською землею доводить, що чуття російської єдності в тім часі ще не було втрачено...“

Гоголь почував себе одночасно як думала. Навпаки її очарувала його краса. Всі пішли на недалекий острів і запустилися в незглибимі глибини під морським дном. Тут була чудова палата Жильвінаса, царя вужів. Справили зараз гучне весілля, пирували, бавилися кілька тижнів.

Смерека була щаслива та вдоволено, забула про родину, що лишилася на поверхні землі. Так пройшло десять літ. Смерека діждалася четверо дітей, двох синів, Дуба та Ясеня, і двох дочок, Берези й Осики. — Ненечко, де живуть твої батьки? — спитав раз неньку наймолодший син Дуб. Тоді пригадала собі Смерека свою стареньку неньку, батька, рідню та забажала дуже відвідати їх, довідатися, що з ними діється. Стала просити чоловіка, щоб дозволив їй пійти з дітьми до рідної хатини, довідатися, чи живуть її батьки. Жильвінас нібито радо згодився, та дав одну умовину. — Добре, — сказав — одначе насамперед мусиш впра-

сти моток шовкової пряжі, що є в коморі.

Смерека взялася до праці. Пряде, пряде, не перестає ні на хвилиночку, а робота зовсім не міндає.

— Це якісь чари — думає собі й їде до бабусі, яку всі мали за дуже мудру ворожку.

— Порадьте мені, — благає — що мені діяти, щоб я скінчила завдану мені роботу.

— Вкинь моток у піч — відповіла ворожка — шовк не згорить, лише чари вийдуть із нього, тай тоді можеш скінчити роботу.

Смерека послухала тієї ради. Вкинула кужіль в огонь і побачила страшну, величезну ропуху, що виїлася в огні. Тоді зрозуміла, що це сотворіння випускало зі себе шовкові нитки тай тому пряжа ніколи не кінчилася. Тепер скоро скінчила роботу та побігла до чоловіка й просила, щоб пустив її до батьків.

— Зачекай, ще відповім Жильвінас — маеш ось тут залізі черевик, коли їх зносиш, тоді я пушу вже тебе напевно.

держави під німецьким впливом. Але будоб завчасно твердити, що ця теза переможе на цілій лінії. Друга течія прихильна до вдержання російської єдності. Її оборонці обстоюють погляд, що устійнити межі самостійних держав булоб дуже тяжко, та що якась штучна будова не скріпила б миру. Дотепер ще не прийнято ніякого рішення... Той факт, що німецька влада розіслала до росіян у Франції квестіонари, доводить, що вона має намір урядити прийнятні нижчі кадри місцевих управ...“

Далі автор дає перегляд головних угруповань московської еміграції у Франції і цілім світі і зазначає, що деякі між ними, наприклад група Семьонова в Харбіні, бажає перемогти німців. „Почуття поділяє генерал Скоропадський, колишній гетьман України, який мешкає в Берліні...“ Незвичайно цікавий факт, що женьєвський дневник, який не але орієнтується в советських справах, зачислює Скоропадського до російської еміграції. В кінці автор висловлює думку, що адміністрація для окупованих частин Росії треба рекрутувати поміж молодими російськими емігрантами, що вирости на чужині. Між ними поручає він засноване в 1931. р. товариство, яке іменує себе „Християнсько-Национальний Рух“ і має сотку відділів в різних державах. Кермуючись гаслом „Віра, батьківщина, родина“ воно намагається об'єднати росіян на основі програми національного відродження... Припущення це не випадкове, бо і в Женьєві існує група цієї організації під проводом відомого московського імперіаліста, що спромігся дістати в свій час швейцарське громадянство, щоб провадити в Швейцарії пропаганду „єдиної неділимой“. Чи пощастить його організації перенести акцію московського імперіалізму на територію колишньої Росії, питання в кожній разі сумнівне. Але нема сумніву, що звислені з московського ярма нації дадуть йому належну відсіч.

В „Куріе де Женьєв“ з'явилася стаття, автор якої намагається відокремити „большевицький режим“ від „російського народу“, але представляє всі поневолені нації частинами цього народу. Зазначається між іншим, що советський режим кермує війною, а російський нарід воює. „Те, що означається тепер як „Росія Советів“, складається з народу привязаного до своїх традицій і землі і панівної класи комуністів різних країв чужих всьому тому, що є питоме для народу... Але війну відчуває і уряд і нарід, і хоч нарід і не-

навидить уряд, він всеж підтримує його в часі війни. Щоб уявити собі слушно духовний стан російського народу, не можна забувати, що селяни творять 67% цілого населення, отже приблизно 115 мільонів осіб (всі москвини, уявляє собі автор). Отже колиб було переведено плебісцит, то уряд булоб скинуто, але у війні край кермується інстинктом самооборони... Безсторонній спостерігач мусить признати, що російський нарід привав до війни і бере в ній дуже активну участь... А коли це так, то даремні властиво всі намагання автора відокремити комуністичний режим від московського народу, що слухняно служить гарматним мясом в інтересах московського імперіалізму. Але цілком незрозуміло, як автор може мішати до одної купи москвинів і поневолені нації. Це тим більш дивно, що „Куріе де Женьєв“ є католицьким дневником, який найбільш прихильно ставиться до української справи. В своїм числі з 25. VII. наприклад, подає він за „Краківськими Вістями“ відомості про урочування Митрополита Шептицького, про жадливі відносини, які панують у вязницях ГПУ в Ковелі, Бердичеві, Києві, Луцьку і Житоїрі, про розстріл 1,500 українців в Луцьку і т. і. Намагаючись бути „неутральною“ швейцарська преса служить дуже часто мимовільно інтересам московського імперіалізму, тим більше, що московська еміграція має сили і засоби, яких українці на чужині на жаль все ще не мають.

Смерека надягла черевик, та хоч намагалася зносити їх, не могла. Тут зовсім більше мучила її бо бачила, що ті черевик вистануть їй до кінця життя. І знову пішла до старої ворожки.

— Занеси ті черевик до ковала, хай їх тобі добре перепалить в огні, тоді зносиш їх напевно.

І дійсно перепалені черевик за три дні зносила зовсім.

— Тепер уже пусти мене — просила Смерека чоловіка.

— Добре, — сказав Жильвінас — однак мусиш занести який дарунок батькам, спечи бодай білих колачків.

Смерека слухняно забрала до роботи, а тимчасом Жильвінас сказав поховати всі посудини.

Смерека з журби все вміла собі поради, втретє побігла до ворожки.

Ворожка дала їй сито, казала заліпати тістом тоді можливе принести в ньому води та замісити тісто.

Жильвінас не міг уже нічого вдіяти. Смерека розпраждалася з чоловіком, забрала дітей тай пішла до рідної хати.

(Довідання на сторінці 3-ій)

БИЗНЕСОВІ НАСТРОЇ

Наша українсько-американська преса, відносно мало говорить про бізнес, про торговлю і промисл, та про інші економічні підприємства, з виїмком хіба запомогових організацій. Найбільше говориться про організаційний рух по громадах, про працю різних комітетів, зв'язану з загальним народним життям, з допомогою рідному краю, з влаштуванням різних національних свят, пікніків, представлень, балів, деколи закладуванням шкіл, церков. Справи різних промислових чи торговельних підприємств стоять на самім кінці.

Вина тут не конче самої преси. Завданням преси в першу чергу є інформувати людей, про те, що діється довкруги. Коли мало діється довкруги, преса не має що відбавити. Другим завданням преси є аналізувати події, висновокати їх і зводити в них кінці до купи. Третім завданням є перекладати певні кампанії за що, викликувати в людях певні настрої щоб усунути щось старе, дряхле, а будувати щось нове, краще; одним словом, кудись вести своїх читачів, чи цілу суспільність.

Преса має до діла з настроями і зо освідомленням суспільності. Але вона не може відповідати за те, чи щось переведено в життя, чи ні. Реальне виконання даного діла не конче належить до редакторів, тільки до інших людей, до цілої суспільності.

Дивлячись під тим кутом на справу нашого бізнесового життя, можна хіба закинути, що наша преса мало викликувала отих бізнесових настроїв серед нашого загалу, мало виплекувала серед наших людей тих прикмет характеру, яких потрібно для ведення бізнесу. Та з другого боку наша преса може відповісти, що самі бізнесмени в лоні українського життя мало цікавились тим, щоб серед цілої суспільності поширити зацікавлення до бізнесу і витворити відповідну духову почву для зросту бізнесових підприємств.

навидить уряд, він всеж підтримує його в часі війни. Щоб уявити собі слушно духовний стан російського народу, не можна забувати, що селяни творять 67% цілого населення, отже приблизно 115 мільонів осіб (всі москвини, уявляє собі автор). Отже колиб було переведено плебісцит, то уряд булоб скинуто, але у війні край кермується інстинктом самооборони... Безсторонній спостерігач мусить признати, що російський нарід привав до війни і бере в ній дуже активну участь... А коли це так, то даремні властиво всі намагання автора відокремити комуністичний режим від московського народу, що слухняно служить гарматним мясом в інтересах московського імперіалізму. Але цілком незрозуміло, як автор може мішати до одної купи москвинів і поневолені нації. Це тим більш дивно, що „Куріе де Женьєв“ є католицьким дневником, який найбільш прихильно ставиться до української справи. В своїм числі з 25. VII. наприклад, подає він за „Краківськими Вістями“ відомості про урочування Митрополита Шептицького, про жадливі відносини, які панують у вязницях ГПУ в Ковелі, Бердичеві, Києві, Луцьку і Житоїрі, про розстріл 1,500 українців в Луцьку і т. і. Намагаючись бути „неутральною“ швейцарська преса служить дуже часто мимовільно інтересам московського імперіалізму, тим більше, що московська еміграція має сили і засоби, яких українці на чужині на жаль все ще не мають.

Наш бізнесмен отягався від того, щоб про різні випадки в своїм бізнесі, про свій догляд і про різні переживання, подати до відома іншим людям. Серед голосів наших читачів можна знайти дуже маленький відсоток дописів на бізнесові теми. Щойно в останніх місяцях, завдяки оживленню бізнесового руху на ньюйорським ґрунті, ми подібуємо на ту тему частіші голоси. З цього можна заключати, що передтим українські бізнесмени не хотіли завдавати собі труда, щоб про бізнес інформувати цілий загаль. В тім відношенні вони зо своєї преси мало користали, хоч та преса готова була їм в цьому відношенні радо послужити.

Наші бізнесмени деколи думують, що допис взятий з життя їхнього бізнесу буде нецікавий. Зате допис про „політику“ чи про якийсь віде, або про концерт будуть всі радо читати. Такий підхід хибний. В житті кожного бізнесмена, в осередовищі, в якому він обертається і змагається зо своїми конкурентами та з іншими перешкодами, є тисячі цікавих речей, про які можна писати до преси і які з найбільшим зацікавленням будуть читані іншими людьми, навіть не-бізнесменами. Бізнес, це не тупа, механічна робота. Це боротьба, змагання. А кожне змагання містить в собі цікаві моменти. Треба лише ті моменти підняти і їх покласти, хочби в примітивній формі на папір, та вислати куди треба, себто до редакції якогось свого часопису. В редакції вже його виправлять.

Такі дописи, друковані постійно в наших газетах, будуть викликати серед наших людей зацікавлення до бізнесу. Будуть викликати в них бізнесово-спортового духа та виплекувати бажання поборотись з перешкодами на бізнесовому ґрунті. Вони дали будуть виплекувати бізнесове знання серед наших людей і будуть читати їх, як забирається до бізнесу, та яких помилок уникати, щоб вже в перших кроках не зазнати невдачі. Вони будуть викликувати солідарність серед наших бізнесменів і нагадуватимуть їм, що вони мають перед собою великих і грізних конкурентів, перед якими вони всі разом мусять організуватись, щоб пережити.

Мільони грошей плавають по чужих фінансових потоках і треба вміти до них підійти, щоб перелити дещо з них і в рідний річкач. Вкінці, таке загальне зацікавлення до бізнесу з боку нашого широкого загалу, доведе до того, що широкий загаль не буде вояком дивитись на своїх бізнесменів, а набере до них пошани, та буде їх патрувати.

У висліді скористають з того всі наші культурні, чи хочби й політичні установи, наші школи, преса і т. п. Бо коли в наш суспільний організм буде стало припливати свіжа економічна кров — гріш, то цілий той організм, всіми своїми частинами, значе краще працювати, значе набирати життя і позбуватись анемії.

ПАНІ ПЕРКІНС ПРО ЗДОБУТКИ РОБІТНИКІВ

БОСТОН (Масс.). — Франсиз Перкінс, секретарка праці, заявила в святковій промові з нагоди „Дня Праці“, що в теперішню пору багато більш робітників і робітниць мають заняття і побирають кращі заплати, ніж це колинебудь було в історії. Вона закликала до солідарності й до посиденої праці в користь оборони Америки.

ВИРАЗНІСТЬ МОВИ Й ОБЛИЧЧЯ

На перший погляд видається, що між мовою і обличчям нема ніякого зв'язку. Проте — обличчям ми висказуємо чимало думок. Квасна міна, приємна міна, моргнення оком, піднесення, чи стягнення брів — все це може не раз сказати більше, ніж цілі речення виголошених слів. Отож, між мовою а обличчям таки є тісний зв'язок.

Та наша щоденна мова не раз дуже недбала, невиразна, розхристана і то не лиш під оглядом конструкції речень і думок, але також під оглядом виголошування, наголосу дикції.

Багато людей на світі в щоденній мові говорять так, що годі розібратись, про що їм йде. Шойно по рухах їх рук, та по гримасах їх обличчя, можна дізнатись, про що їм ходить. Дуже часто вони, щоб не робити прикрої перерви в своїй мові, заповнюють відступи між двома думками різними додатками, як „мається розуміти“, „так би сказати“, „пане добродію“, „то що“, „і так далі“. Або свої заваги виповнюють чуттєвими окликами, як „ох“, „о-й-ой-ой“, „дивіться“, „що ви кажете“ і т. п.

Звісно, що зовсім без тих окликів без гестуляції рук й гримасів обличчя обійтись не можна. Кажуть, що італійці, коли зачинає веслувати обома руками, мусить замовкати. Та все таки, треба добре провірити, чи часом ми тих окликів, рухів і гримасів не надуживаємо та не робимо тим прикрого враження на наших слухачів?

Трапляється часто, що дана особа, розгнівшись щось цілком сказати, по середині замовкає і описує доповідь тим, що каже: „Ви знаєте, як це воно є“. Або, замість дати точний опис якоїсь дії, закінчує: „Це впрост чудо, як воно діялось“.

Щоб себе як слід провірити, треба за своєю мовою пильно слідкувати. Чи мова знаходиться в порядку, найкраще пізнати по тім, чи нас інші люди радо слухають? Чи може вони, як лиш тільки ми розженемось їм щось розказати, прибирають заклопотану міну і стараються своїми завагами нас відвернути від початкової теми?

Приймих лхот мови можна нарахувати багато. Але найважнішими є чуттєве замішання і брак засобу слів. Як ми

схвилювані, то наші слова роздаються в голові не в належнім логічнім порядку. Далі через надмір чуття, вони, переходячи на голосові органи зашпортуються і виходять невиразно, без належного наголосу, перерви, дикції. З другого боку, коли в нас брак засобу слів, то навіть коли ми зовсім спокійні, мова наша виходить млява, розхристана, не виразна, недокінчена, заповнена різними хабазям.

Щоб направити мову треба усунути ті дві перешкоди. Упорядкувати почування і не спішити занадто, коли хочемо щось іншим розказати. А коли хтось любить короткі описи, мусить набути спеціальний стиль і навчитись орудувати ядерними виразами. Далі, треба вивчити певний засіб слів, щоб на кожну річ, на кожне ділення, мати відповідне слово; а також вивчити помічні і зв'язкові слова, які в'яжуть поодинокі поняття в думки, а думки в ціле оповідання.

Водночас треба добре про-студіювати своє обличчя, чи часом ми не робимо в часі говорення, зокрема тоді, коли ми чуттєво подразнені, неприємних гримасів? Чи ми не кліпаємо часом нервово одним, або обома очима? Чи не викривляємо уст, не крутимо носом? Чи не насуплюємось? Або — чи не даємо пальцем волі вандрувати по наших обличчя і бавитись з різними його частинами?

Відомин наших почувань на м'язи обличчя є великий. Це природне явище. Але його треба опанувати так, як опануємо самими почуваннями. Поважне, достойне обличчя є те, яке відбиває повне опанування душевних зворушень.

Але опанування почувань ще не рівняється їх цілковитому знищенню. Непорухне обличчя може відбивати величезний біль, смуток, чи радість. Але так, як той смуток, чи радість, так і само обличчя повинні знаходитись під стислою контролею даної особи.

Люди, які дозволяють своє почування різбити своє обличчя, часто деформують те обличчя. Зокрема це відноситься до жінок. Кожне жіноче обличчя, з нечисельними винятками, може бути гарне, якби його власниця не деформувала його своїми внутрішніми почуваннями, своєю злобою, люттю, розсіяністю і т. п. Опанування тих почувань і поправа своєї мови надає обличчю кращого вигляду, а цілій особистості даної особи більше атракції.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ПРОВІДНИКИ. — Це рада стратегії третьої американської армії підчас недавніх маневрів у Луїзіані.

ІСТОРІЯ ТАНКУ

Пачатки танків сягають глибокої старини. Першу згадку про танки подібуємо в Святих Письмах старого завіту, де згадується про короля Давида, що танцював з радості перед аркою завіту. Не відповідало це однак монаршії повазі, коли навіть у королівській родині брали за зле Давидові такі прояви радості.

У деяких старинних народів танки творили частину релігійних обрядів. Цей звичай стрічаємо ще і днес у багатьох поганських племен. Старинні греки мали релігійні, світські і военні танки. Старинні римляне самі ніколи не танцювали, вважаючи той рід забави за не відповідний для мужчин, однак любили приглядатись танкам і ніяке більше прийняття гостей (бесіда) не відбувалась без попису грецьких або сирійських танцюристок. За часів східного царства танок лучено з пантоміною, (передачею гадок рухами). У Константинополі було три тисячі танцюристів, а населення так дуже за ними пропадало, що коли цар Константин засудив їх на прогнання, повстало заворушення в столиці і треба було розпорядок відкликати.

У середніх віках танок не тішився великою популярністю; доперва в епоці відродження появилсь на дворах, де скоро здобув собі право горожанства.

За часів французького короля Карла IX. модним був танок „паване“, дещо подібний до польського польонеза. Маргарета де Вальоа впровадила на дворі скорий сільський танок з Оверні, відомий як „бурре“ (bourree). Також танок „менюет“ був дуже розповсюднений за часів Людовика XIV. і Людовика XV. У 18. столітті заступив його „gawot“, перероблений з народнього бретонського танку. Людовик XIV., французький король, пристрасно любив танки і дуже часто сам брав участь у балетах, виконуваних в часі комедій, які гралося на дворі.

Контреданс є англійського походження і його завів у Франції відомий балетмайстер Тренці. Хибно припускають, що валець походить з Німеччини; був він відомий в Провенсії, іще в XII. віці і називався вольте. Найгарніші на-

родні танки посідає Еспанія: фанданго, болеро, качуча. Італійці мають огнисту терантеллю, в котрій відбивається їхній південний характер. Мадяри люблять пристрасно чардаша. З Чехії походить полька. Польки мають свого польонеза і мазура. Українці мають так багато танків і так дуже є вони відомі, що не треба їх і вичисляти, бо всі ми їх бачимо по наших сценах у часі концертів.

ТРОШКА ГУМОРУ

Большевицькі „МШВісти“ в своїм 238 ч. пишуть: „В Свободі 22. серпня подано (а писано, розуміється, ще 21. серпня), що: „На приказ Сталіна советські війська висадили в повітря Дніпрельстан. Пишу я ці рядки 25-го серпня і в цей день Дніпрельстан стоїть ще на землі“.

І який то чудом большевицький редактор знав, що 25. серпня Дніпрельстан ще стояв на землі? Коли ми подавали вістку про висадження в повітря Дніпрельстану, то ми опирались на достовірних чужих джерелах. Описля, дня 29. серпня ц. р., офіційно це potwierдив представник советського уряду, Лозовський. Але большевицький писак поперся поперед „фірера“ в пекло і ляпнув: „Ні, Дніпрельстан ще стоїть“. Тепер він вже напевно напише що інше. Для большевицьких писаків факти не існують. Існує лиш всемісьне слово їхніх начальників у Москві.

ЗА ВІЙНУ. Герберт Агар, видавець лувільської газети „Курієр-Джорнел“, вернувшись оного з Лондону до Нью-Йорку, заявив за те, щоб Злучені Держави негайно приступили до активної війни.

28. грудня 1724. р. помер наказний гетьман Павло Полуботок.

Більше як 3,000 тонн нового роду тютюну, вільного від нікотини, випекано минулого року в Німеччині.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ?

З дискусій в пресі минулого року і на початку цього року та з початкової діяльності Союзу Українських Бізнесменів в Нью-Йорку виглядало, що українські бізнесмени хочуть створити якийсь торговельно-підприємство власними силами. Дискусія оберталась головню довкола гросерників і самопоміч для них дорогого створення фірми для спільного і дешевого закупу товарів. Початки були шумні і горлячі. На перші і другі збори бізнесменів приходило по кількості людей і десятки бізнесменів представляли грандіозні пляни, як самі гросерники можуть між собою зробити кілька мільйонів доларів річного обороту. На жаль, однак на промовах і скінчилось. Коли уряд Союзу Українських Бізнесменів поставив справу конкретно, що до ведення бізнесу купна товарів для гросерників треба заложити відповідну корпорацію, яку річ треба заосмотрити в початковий капітал бодай на два обороти товарами — справа почала завмирати. Гурт охочих до праці на тверезих і практичних основах ставав шораз менчий, аж врешті лишилося кілька одиниць. Одиницями однак ми справи самопоміч гросерникам ніколи з місця не рушимо. Бо навіть якби ці одиниці не діялись на ніякі перешкоди самі заложили корпорацію і почали між гросерниками бізнес, то був би це бізнес приватний тих одиниць, а не торговельно-організація яка має характер напів суспільного інституту. Одиниці, чи групи одиниць можуть кожної хвили заложити гуртовий бізнес, але він не може в нічмі різнитися від тисяч подібних гуртових і „джаберських“ бізнесів, яких успіх залежить від успішного поборювання конкуренції.

Наміром більшості гросерників і інших бізнесменів згуртованих в Союзі Українських Бізнесменів було створити гуртовий бізнес якнайбільше зближений до кооперативу. Значить бізнес оперативний не на висоті вложеного капіталу, тільки на широкій кількості членів, та їх почуття обов'язковості супроти власної інституції. Без великого значіння був би факт якої висоти уділи поодинокі гросерники мали би в своїй корпорації, важне щоб була достаточна кількість членів, які обов'язались робити бізнес зі своєю корпорацією і брали доходи не від висоти вложений шерів, тільки від обороту товарами. Справа самопоміч гросерників не може мати успіху так довго як довго хтонебудь буде думати, що підхід до неї такий сам як до купна пакету акцій на біржі. Вклад грошей важний. Збірна акція всіх гросерників, оперта на рівних правах і обов'язках може дати висхід. Інакше про справу забути і не тратити на неї слів і сил.

Р. Олесницький, секретар С.У.Б.

Смерека та Цар Вужів...

(Докінчення зі сторони 2-гої)

Чоловік відправив їх, переправив через море, тай тут іще раз попрощався з жінкою і дітьми. Сказав Смеріці, що би лише три дні побула в родині, а коли вертатиме, хай крикне: „Жильвінасе, чоловіче мій виплинь до мене! Коли ти живий, молочна піна, колиб ти не жив — кровава піна хай покажеться.“

— І знай, — сказав вкінці — що коли побачиш кроваву піну на морі, то мене нема між живими. А ви, діти, нікому не

повторяйте того, що я вам тепер сказав.

Велика радість настала в родині, коли побачили дочку та сестру, за якою вже стільки наплакалися.

Приходили ближчі та даліші своїки й сусіди. Були цікаві дізнатись, що сталося зі Смерекою та чи щасливо жила з вужами.

Дивувалися, похитували головами, коли їм розповідала всі чудеса серед яких жила та про свого гарного доброго чоловіка.

Смеріці добре жилося серед родини і приятелів. Не замітила навіть, коли замість визначених трьох днів минуло дев'ять.

Тимчасом її брати та сестри роздумували, як би то задержати її на все у себе. Тому постановили від дітей довідатися, як мати має заклікати чоловіка. Коли довідалися цей умовлений клич, постановили вбити Жильвінаса.

Насамперед забрали зі собою до ліса найстаршого Дуба, стали його випитувати. Хлопець не хотів сказати. Вуйки погрожували йому, що вб'ють його, та й це не поможло. Коли побачили, що нічого не вдіють із відважним хлопцем, сказали йому, що би нічого не говорив мамі та вернувся до дому. На другий день пробували таксамо з Ясенем, потім із Березою. Однак ніодні з дітей не хотіло зрадити батьків, хоч били та погрожували.

Вкінці прийшла черга на наймолодшу Осіку. Дитина спочатку також не хотіла сказати, та як побачила різкі, злякалася дуже та виявила все.

Тоді дванадцять братів пішло над беріг, викликали Жильвінаса та вбили його.

Смерека, як минуло дев'ять днів, розплачалася з родиною. Не прочувала ніякого щастя й пішла над море.

Стала кликати Жильвінаса. Захвилювала вода, закрутилася аж до дна. Побачила кроваву піну на поверхні. Почула теж чоловіків голос із глибини моря.

— Твої брати вбили мене. Осика зрадила клич.

Гіренько заплакала Смерека та сказала проклин:

— Осико, ти будеш деревом, що все дріжатиме з жаху та смутку. Сини мої, Дубе й Ясеню, тай ти добра Березо перемініться також у дерева, однак будьте прикрашою наших лісів. А я, нещасна вдова, вросту тут у землю як Смерека поважна та пошумом чатиння вічно плакатиму над утратою чоловіка.

Проклін сповнився. На місці, де стояли, вирости чотири гарні, сильні дерева, а п'яте, слаба Осика зараз стала дріжати й шелестіти листям із жалю, що була причиною нещастя.

Філадельфія була столицею Злучених Держав від 1790 р. до 1800 р.

СОЮЗОВЦІ З ОБОРН, Н. Я.!

повідомляємо, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

відділів У. Н. Союзу 38, 202 і 283

відбудуться

В НЕДІЛЮ, 21. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 21, 1941)

У ГАЛІ БР. СВ. О. НИКОЛАЯ, 113 COTTAGE ST., AUBURN, N.Y.

Початок зборів год. 2. пополудні.

На ці збори приїде заступник головного президента та спортовий директор Г. Герман, який вивесть молоді справу спортової акції У. Н. Союзу. Тому власне родичі повинні подбати, щоб їх діти прийшли хоча б на ці збори. На зборах буде присутній також організатор А. Маланчук. Отже старші члени та молоді повинні взяти численну участь у тих Союзових нарадах.

ЗА УРЯД ВІДДІЛІВ 38, 202 і 283 У. Н. С.:

І. Нагольнич, Анна Галант і Е. Саварин, секретарі.

УВАГА! САВТ БРУКЛИН! УВАГА!

В НЕДІЛЮ, 7. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 7, 1941)

в годині 2. пополудні

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

членів відділу 293 У. Н. Союзу

У ГАЛІ УКР. КАТ. ЦЕРКВИ ПРИ 22. ВУЛ., САВТ БРУКЛИН, Н.Я.

На ці збори повинні прибути обов'язково всі члени відділу. Запрошуємо на збори також місцевих громадян, не-членів. У важних Союзових справах буде говорити організатор В. Загаєвич.

За відділ 293: Т. Вальорний, секр.

КУЛЬТУРНА ЛЮДИНА НЕ ЛИШЕ ЧИТАЄ, ШО ПИШУТЬ ПРО ПИСЬМЕННИКА, АЛЕ І САМА ЧИТАЄ ЙОГО ТВОРИ.

БОГДАН ЛЕПКИЙ ПИСАННЯ

У ДВОХ ТОМАХ:

Том I.: ВІРШІ

Том II.: ПРОЗА

У першому томі прекрасна стаття Василя Верни-волі про життя й письменницьку діяльність Богдана Лепого, про котрого смерть у Кракові наспіла недавно вістка.

Другий том містить понад сорок оповідань цього мистця українського слова.

ЦІНА ДВОХ ТОМІВ У ПОЛОТНЯНИЙ ОПРАВИ

4 ДОЛЯРИ.

Замовляйте в книгарні „Свободи“:

„СВОБОДА“

81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

Як Чорчилл приїхав до Лондону, його витала жінка й урядовці.

Арпад Берчик.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ГАРНА ЖІНКА

Одного гарного дня я за-примітив на хіднику пару ма-нюсеньких ніжок. Вважаю се-бе вродженим естетом. Та ча-сом у такій парі ніжок скри-вається більше естетики, ніж Бог зна в яких наукових кни-гах. А я люблю ділянку ести-тичних дослідів, головню у практиці. Тому мені нічого іншого не оставало, як піти слідом фол... себто тих гар-неньких ніжок.

Вони страшно скоро втіка-ли. Я прискорив ходу. Нараз-я зударився з перекупкою, що продавала горшки. Вона на-слідком удару випустила з рук горнець, що розбився в дребезги. Перекупка розлюти-лася та счинила страшний крик. Коли я завважав, що збирається кинути на мене, я, не надумуючись, шпурнув їй банкет і пустився далі. Зда-ється, що то було десять гуль-денів.

Плястер поміг. Мій ворог у-спокоївся та дав мені змогу йти далі. Я став пильно шу-кати моїх ніжок, себто не мо-їх, а її (не перекупки, розу-міється). Ось вони знову знову передомною. В цій же хвилині власниця гарненьких ніжок обертає голову та за-примічує мене. Тоді вона ско-ренько підходить до фякра, займає його й відіждить. Я роблю те саме.

Ця прогуляка разом із до-платами за скорість коштує мене п'ять гульденів. І, справ-ді, треба вам сказати, що мча-лися скоро. Наші візники у-ладили справжній перегони. Не-знайома зупинилася перед ви-ставною крамницею. Я зробив те саме. Вона зіскочила з фяк-ра та ввійшла у крамницю. Зайве буде згадувати, що я пішов за її приміром. У кра-мниці вона здивовано глянула на мене та допитливо очима

змірила мене від ніг до голо-ви. Тут я мав нагоду переко-натися, що її личко було ще-краще від ніжок, а очі гарні-ці від личка.

Власник крамниці допитли-во глянув на мене та сказав: — Чим можу служити?

Тоді біля мене задзвенів срібний голосочок:

— Прошу мені показати шовкову матерію.

Звук цього голосу зелект-ризував мене. Я гадаю, що голоси янголів у Різдва ніч не можуть бути гарніші.

Я без вагання повторив:

— Прошу мені показати шовкову матерію.

— Якої барви?

— Волосся й очі були чорні...

— Прошу показати чор-ний...

Тут вона знову глянула на мене й на її личі пробігло щось наче усмішка.

Та цей страшний власник крамниці не втихомирювався. Він дав мені мучив мене питання-ми. Формальне слідство! Хай він дає мені, що йому завгод-но та скільки йому хочеться, хай спакує це все й жадає грошей, щоб він тільки не перешкоджував мені спокій-но дивитися на мою богиню й одушевлятися нею! Невже він ще не розуміє, чого я прийшов сюди? Що мені до його матері, до її ширини та ціни? Я прийшов сюди задля її ніжок, чи ти розумієш, ти купчику?

Вкінці я скінчив із закуп-ном, та вона все ще не ви-ходила, а нишпорилася в тка-нинах. А цей страшний купець досі не впаив мене ніц перед тим небесним сотворінням і не викликав:

— Я кладу в ваших ніг у-сю мою крамницю, лише до-звольте мені кохати вас! Замість того він лише глу-

по підсміхається та не хоче опустити ні цента, покикую-чись на те, що в нього сталі ціни. Вкінці закупно покінчи-лося.

Щоб мати нагоду бути до-кінця цієї страшною сцени, ме-ні ніщо інше не оставалося, як купити ще кілька штучок ріжних матері. Гарне продов-ження часу, правда? Мої па-кети безконечно росли й ко-ли їх, вкінці, винесли на фяк-ра, на устонках незнайомих зявилася дивна усмішка.

Загалом я заплатив у кра-мниці 250 гульденів і 52 центи.

Ми знову посідали у нашій візки тай поїхали далі. На-раз мій візник зупинився. Що сталося? Показалося, що ми попросту наїхали на мопсика якоїсь старенької пані. Вона підняла такий крик і шум, що візник мусів зупинитися. Вона прокланала його разом із ко-нем і домагалася відшкоду-вання за життя невинно потер-пілого.

Збіглася юрба. Я з жаху ви-глянув у вікно. Візник гарненькою незнайомої вже счез. Та я не можу втратити її, за ніщо в світі!

Нараз прийшла мені до го-лови щаслива думка. Я всу-нув руку в кишеню, набрав повну пригорщу гульденів, ко-рон і дрібних і кинув те все власниці мопсика. Потім я штовхнув візника, користаю-чи з загальної суматохи, поїхав далі.

Це мене приблизно кошту-вало вісім гульденів.

Так то я знову здобогив мо-ю богиню. Вона зупинилася перед якимсь домом, виско-чила з фякра та пустилася до брами. Я також зупинився та жадав. Минуло пів години, го-дина, три години. Гарненька незнайома все ще не верта-лася і ніхто не виходив теж за її клунками, що були на її фякри. Видно, вона приїхала сюди в гостині. І поки вона там забавлялася, я мусів нудь-гувати і мерзнути, наче афри-канець на Сибірі, бо то було зимою. Вкінці я врятувався від студії, вітру та нудьги до цукорні, що була напроти того щасливого дому.

Цукорняні панночки запримітили гори пакетів на мому фякри, тому я мерщій постано-вив вихиснувати, цю нагоду, щоб за одним махом спекати-ся всіх моїх товарів, які дав цукорняним дівчатам у дарун-ку. Одна з них у цюж мить вибігла на вулицю та забрала з воза все закупно. Та в цюж хвилину у брамі дому, на-проти, показалася гарненька незнайома. Наші очі стріну-лися і мені здавалося, що я зловив у її личі вираз усміш-ки та погорди...

На другий день положення несподівано зовсім змінилося. Виявилось, що льокай зали-цяється до Ючі, поковіки ма-леських ніжок, тому міг да-ти мені про них найточніші дані.

Красуня звалася Санфаль-вей. Вона була вдова. За одно-слово: „вдова“ мій льокай ді-став окрему винагороду: де-сять гульденів. Крім того я о-

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕНАТОР. — Першим американським сенатором японського походження є Санжі Абс, що представляє в конгресі Гавайські острови. На світлині з ним його дочка Берніс, що приїхала з ним на американський континент. Сенаторові тепер 46 літ.

бівав йому по п'ять гульденів місячно, що робить річно шістьдесять гульденів. Поко-ліці Ючі я дав десять гульде-нів згорі.

Я дістав також точні вістки про знайомих гарненької пані. Я хотів конче якось стрінути-ся з нею в домі наших знайо-мих, та пройшло два тижні, а мое бажання все ще не могло сповнитися. За той час я, щоб прогнати нудьгу, розтратив бодай двісті гульденів більше ніж звичайно.

Мое положення почало сер-дити мене, я терпів муки. Ян-чі, вірна льокайська душа, завважив це.

— Видно, пана дуже бо-лять це, що панові не вдаєть-ся зазнайти з цією гарно-ю панною, — сказав він до ме-не. — Що пан дадуть мені, коли я зроблю так, що ця па-ні запросить пана до себе? — Слухай, Янчі, твоя на-цабність не знає границь. Я маю звичай вимовляти службі, коли вона занадто фаміліяр-на.

— Я говорю все це не з фа-мільярності, а з великого спо-чування для вас. З кожним днем пан усе худніє. Раз-у-раз мушу носити панову оде-ду до кравця, щоб він зву-жував її.

Все це льокай говорив то-ном справжнього спочування. Невже він справді може по-могти мені?

— Ну, добре, Янчі, того дня, коли ця пані прийме мене, ти відстанеш сто гульденів.

Минуло три дні. Янчі пере-дав мені таку записочку:

„Ласкавий Пане! Я буду д-уже рада бачити Вас сього-дня, пів до першої в мене до-ма... Вдова Санфальвей!“

На радість я зірвався з крісла та малою не кинувся на шию Янчі. Цей хлопець дійсно чародій!

— Якже це ти все те у-ладив?

— Це моя тайна. Панові треба лише відповісти на за-прошення.

— З радости я дав Янчі сто гульденів.

Як Янчі помагав мені зодя-гатися, застрітив, що ще ні-

ленням впаив перед нею на ко-ліна.

— Дякую! Тисячу разів дя-кую!

Гарненька вдовичка з пере-ляку подалася взад.

— Що з вами? Говоріть!

— Дякую, дякую!

— Завіщо ви мені дякуєте?

— Я вас не розумію!

— За те, що ви годитеся на наше подружжя.

— На наше подружжя? Таж тут не йде справа про нас!

— Тож про кого?

— Про Янчі та Ючі. Про нашу прислугу. Вони хочуть побратися, і Ючі, кругла си-рота сказала мені, що ви при-йдете в характері свата.

— Себто, ви запросили ме-не лише задля того?

— Мені дуже жаль, що я не можу бачити вас у себе частіше, бо на другий тиж-день я виходжу заміж і ви-їжджаю на провінцію...

Тепер заходить питання, хто більше пошив мене в дурні? Янчі чи гарненька вдо-вичка, чи обоє разом?

Ця історія коштувала мене кругло... Ні, хай це зрачує вже хтонебудь інший.

Якщо одна маленька час-тиночка раду зістала розпоро-шена повітряною бомбою, то в-такім випадку було би не-безпечно жити в тій околиці на протязі багато літ.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПОШУКУЮ. Анни Підсадочі, ко-тра походить з села Руді, повіт Бібрка. Часто приходила до І. І. Ольги Шелест, замешкалої в Ляш-ках Горішніх. До Америки виїхала в 1922, або 1923. році. Хотів про неї знав, або вона сама, то прошу з'ясувати особисто або листово до: 200-2

JOHN SZELST

309 East 14th Street, New York City.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, НЕРВІВ І ШКІРИ, жовтуха, нирок, моче-вого міхура, загальне ослаблення, пухлякості, анемія.

ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОІДІВ НА БАЖАННЯ ХРАУ

Поради Даром.

Екзамінація і Балання Крові \$2.00.

ЛІЧІМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ

Гонорар приступний

Dr. BURTON DAVIS

415 LEXINGTON AVENUE,

Cor. 43rd St., Fourth Floor,

NEW YORK CITY.

ГОДИНИ днями: від 9 рано до 7:30

вечером. В четвер від 9 до 4.

Неділями і святами від 10 до 1.

ОДИНОКА ПРИЧИНА

Коли нас кличуть уночі з дому, від-даленого багато миль від тугешної мі-сцевості, ми відповідаємо швидко й у-спішно — та за невелику винагороду.

Це мабуть є одинокою причиною, чо-му ми маємо в цій околиці так багато приятелів, котрі зовсім природно жада-ють наших услуг, як тільки знайде по-треба.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON

FUNERAL DIRECTORS

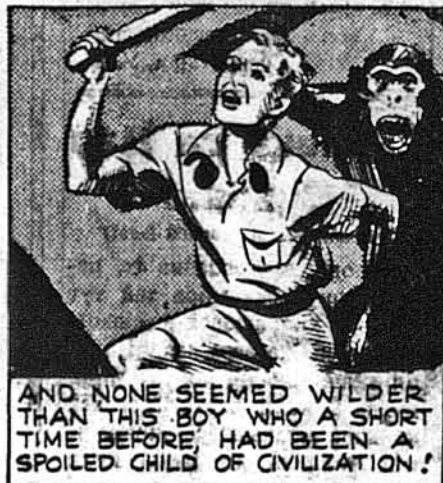
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne

Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

ТАРЗАН, ч. 391. Хлопець обернувся в звірину.

AS IF HYPNOTIZED BY THE EERIE BEAT OF THE EARTHDUM, TOMMY JOINED THE FRENZIED DANCE OF THE APES.

AND NONE SEEMED WILDER THAN THIS BOY WHO A SHORT TIME BEFORE, HAD BEEN A SPOILED CHILD OF CIVILIZATION!

THE BEASTS GRANTED APPROVAL. NOW THE TARMANGANI WAS TRULY ONE OF THEM.

TARZELA WAS THUNDER-STRUCK. SHE HAD EX-PECTED TOMMY TO AID HER. NOW HIS CLUB WOULD HELP TO KILL HER...

Немов загипнотизований дуднінням малпачих дрючків і їхнім скавулінням та танцями, Том собі почав немов малпа поступати.

Щобільше, його окрики і його танець виходив ще дикіше, ніж малпачий. Аж диво, що сталося з цього цивілізованого хлопця!

Малпи споглядали на нього і одобрявали це. Аж тепер уважали вони Тома за одного споміж себе. Тепер, коли він прийняв їх „ригвал“.

Тарзеля пригноблено лежала на землі. Вона так шукала за тим хлопцем, щоб його врятувати від смерті. А він тепер причиниться до її смерті.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.

PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цією прега-рою металевою труною, двома явими, краваном, бальсамуванням, оки-ванням Похоронного Дому і т. д.

\$295.00

Всє, чого треба, з виїмком оди-на й належитостей за церковну відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN

433 State St., Perth Amboy, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна

Main Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.,

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

Branch office (Phila):

969 SOUTH BROAD STREET,

TRENTON, N. J.

Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Заряджує погребам по ціні так

низькій як \$150.

Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

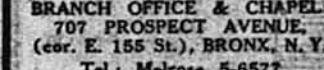
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАЙМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL

707 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel: Melrose 5-6577

БІЗНЕСМЕНІВ ПІДПРИМАЄ СВОІХ

ВСТУПАЄТЕ В ЧЛЕНІ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОД-

НОГО СОЮЗУ, А ТИМ-

САМИМ СТАВАЄТЕ СПІВ-

ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛ-

ОНОВОГО МАСТКУ ЦЬО-

ОРГАНІЗАЦІЇ